

Presentatie over Video-hometraining en Triple P

Triple P en video hometraining (VHT) zijn beide programma's die goed passen in een ondersteuningsaanbod vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin bij opvoedingsvragen en problemen. Wat zijn de kernelementen van deze twee programma's en waarin overlappen of verschillen ze van elkaar? Dat is in onderstaande tekst op een rijtje gezet.

Wat houden de programma's in?

VHT en Triple P richten zich op de ondersteuning van ouders als opvoeders. Kernpunt van de VHT methodiek is herstel van positief contact tussen ouder en kind door de ouders te helpen heel precies af te stemmen op de contact- en ontwikkelingsinitiatieven van hun kinderen. Deze worden in beeld gebracht op korte video-opnames, die vervolgens door de VHT-er samen met de ouders worden teruggekeken. Hierdoor begrijpt de ouder zijn/haar kind beter, waardoor het gemakkelijker is om de stimulans en ondersteuning te geven die het kind nodig heeft. Op vervolgopnames wordt zowel de ontwikkeling van het kind als de groei van het contact tussen ouder en kind in beeld gebracht. Bij de 'review' van de beelden heeft de ouder altijd 'de eerste inbreng', er is veel ruimte voor 'genieten van de beelden', de VHT-er bekrachtigt de ontdekkingen van de ouders en geeft waar nodig aanvullende informatie. VHT kent een kortdurende variant die preventief kan worden ingezet maar kan ook intensievere begeleiding inhouden bij meer complexe gezinsproblematiek.

Kernpunt van Triple P is het versterken van de competentie van ouders door uitbreiding van hun opvoedvaardigheden. Het programma bevat een toolkit aan vaardigheden die achtereenvolgens zijn gericht op het bevorderen van positieve relaties tussen ouders en kinderen; het versterken van gewenst gedrag; het aanleren van nieuw gedrag en het adequaat kunnen reageren op ongewenst gedrag. De focus van Triple P ligt op zelfregulatie van ouders door hen te stimuleren zelf doelen te stellen, samen te bepalen welke vaardigheden daarbij kunnen helpen en die op te nemen in een plan van aanpak. Tijdens de loop van het programma is het belangrijk is dat ouders zelf de toepassing van vaardigheden monitoren en hun eigen aanpak evalueren op positieve resultaten op het gedrag van het kind en het eigen gedrag evenals het onderkennen van mogelijke verbeterpunten. Triple P omvat een continuüm van lichte tot intensieve interventies die afgestemd op de zwaarte van problematiek of behoeften van ouders kunnen worden ingezet.

Samenvattend: hoofdaccent bij VHT ligt op het bevorderen van de sensitieve afstemming van de ouder op het initiatief van het kind; hierdoor verbetert het contact en komt het kind weer aan zijn ontwikkeling toe. Triple P hanteert een gedragsmatige aanpak met het accent op vaardigheden versterken gericht op het voorkomen van problemen, bevorderen van gewenst gedrag bij kind en ouders en het verminderen van ongewenst gedrag.

Voor wie?

Zowel Triple P als VHT richten zich op ouders met opvoedproblemen die in zwaarte kunnen variëren. In de praktijk hangen deze problemen dikwijls samen met ontwikkelingsproblemen of gedragsproblemen van kinderen. Kortdurende VHT heeft veel te bieden als het gaat om het bevorderen van een veilige hechting tussen ouder en kind en problemen die ouders ervaren in de opvoeding van (heel) jonge kinderen. De intensievere varianten van VHT richten zich ook op gezinnen met basisschoolkinderen en pubers en behoort doorgaans tot de hulp op indicatie. Triple P richt zich op ouders van kinderen van 0-16 jaar met lichte tot meer ernstige emotionele en gedragsproblemen. Afgestemd op de behoeften van ouders kan het programma zowel individuele als groepsgewijze ondersteuning bieden. Naast het basisprogramma hebben zowel VHT als Triple P varianten voor specifieke doelgroepen of problematiek

Ook geschikt voor (laagopgeleide) migranten ouders?

Het praktische en visuele element maakt VHT ook geschikt voor laagopgeleide (migrant)ouders of ouders met een verstandelijke beperking. Het basisprogramma van Triple P is in meerdere taalversies beschikbaar. Het werken met laagopgeleide of migrantendoelgroepen vraagt om een flexibele toepassing van de methodiek met meer aandacht voor video-instructie en praktisch oefenen van vaardigheden.

Theoretische achtergrond

Triple P is een Australisch programma dat is ontwikkeld op basis van de volgende inzichten:

- theorieën over risico- en protectieve factoren bij het ontstaan van ontwikkelingsproblemen
- kennis en onderzoek over leerprocessen en leren in sociale interacties
- onderzoek naar gedragsbeïnvloeding en gedragsmatige gezinsinterventies
- een public health benadering m.b.t. de omvang en impact van preventieve interventies.

VHT is een vanuit de Nederlandse praktijk ontwikkelde methodiek die ook in andere Europese landen wordt toegepast en erkenning geniet. De methode baseert zich op wetenschappelijke theorieën en onderzoek naar ouder-kind interactie, intuïtief ouderschap, sensitiviteit en responsiviteit, hechting, neurobiologie en communicatie. Deze invalshoeken samen vormen de achtergrond voor het concept van basiscommunicatie dat als leidraad dient voor de interventie.

Op grond van hun theoretische fundering en uitwerking hebben beide programma's in de databank jeugdinterventies het predicaat *in theorie effectief* gekregen. Op basis van de resultaten van in het buitenland en Nederland uitgevoerd effect onderzoek naar Triple P, loopt momenteel een aanvraag voor het predicaat bewezen effectief. Ten aanzien van VHT wordt geïnvesteerd in verdere onderbouwing.

Wie voeren het programma uit?

Zowel Triple P als VHT worden uitgevoerd door een gemêleerde groep professionals in de preventieve opvoedingsondersteuning en geïndiceerde jeugdzorg of particuliere praktijken. Beide programma's stellen als eis dat professionals geschoold moeten zijn in de uitgangspunten en inhoud van de interventie alvorens die te kunnen uitvoeren. De kortdurende variant van VHT wordt bij voorkeur aangeboden vanuit de Centra voor Jeugd en Gezin bijvoorbeeld door getrainde JGZ verpleegkundigen of maatschappelijk werkers. In de jeugdzorg wordt VHT zowel als een op zichzelf staande interventie aangeboden door gespecialiseerde VHT-ers maar ook in combinatie met andere vormen van gezinsbegeleiding. Verschillende professionals in de jeugdzorg hebben zowel VHT als Triple P in hun pakket. Aangezien de twee methodes een verschillende 'insteek' hebben en gebruik maken van andere uitgangspunten en werkwijze is het de vraag of dit wenselijk is. Het is in ieder geval van belang dat beide methodes 'zuiver' worden ingezet om het gewenste resultaat te kunnen bereiken. Een heldere lijn, maakt het ook mogelijk om de interventie goed te evalueren. Mocht via de ene methode het gewenste resultaat niet bereikt worden, heeft men immers ook nog een goed alternatief beschikbaar.

Kwaliteitsborging

VHT kent een opleidingstraject met 20 verplichte supervisies waarin de hulp aan 10 gezinnen op beeld wordt gevolgd, alvorens de professional wordt gecertificeerd wordt. Na het behalen van het VHT certificaat volgen professionals het AIT-kwaliteitsprogramma dat bestaat uit supervisie, WOK's (werkontwikkelings-kringen) en studiedagen. Dit levert de benodigde punten op voor de driejaarlijkse hercertificering.

Triple P combineert een meerdaagse training met een accreditatie-workshop waarvoor professionals een kennisquiz moeten invullen en een proeve van bekwaamheid afleggen alvorens gecertificeerd te worden voor een bepaalde interventie. Aanbevolen wordt dat professionals in het eerste jaar na training tenminste vier maal een begeleide intervisie bijeenkomst bijwonen. Dit is niet gekoppeld aan een puntensysteem of hercertificering. In het programma ligt het accent op monitoring van uitvoering en resultaten als belangrijkste instrument voor kwaliteitsbewaking.

Marian Hoogland, directeur AIT
Geraldien Blokland, Triple P trainer
Triple P symposium, 26 april 2012